Budapest, 1892. márczius 21-én. Jüdisches Volksblatt. II. évfolyam 35. sz.

יידישעס פאָלקסבלאַטט.

אונפארטייאישעס אָרגאן פיר פאָליטיק אונד יידישע אינטערעסען.

Megjelenik hetenkint 3-szor: hétfőn, szerdán és pénteken.
ערשיינט דרייטאל וואָכענטליך: מאָנטאג, מיטטוואך אונד פרייטאג.
אנצייגען אונד קאָנקורזע פאָן נעמיינדען ווערדען בילליגסט בערעכנעט.
רעדאקציאָן אונד עקספעדיציאָן: בודאפעסט, וואורמבראַנד.

פרענומעראציאָנס-פרייז דעם בלאטעס:
פיר עשטערייך-אונגארן:
נאנציאהריג 8 גולד, האלביאהריג 4 גולד, פיערטעליאהריג 2 גולד.
פיר דאס אויסלאנד:
נאנציאהריג 10 גולד, האלביאהריג 5 גולד, פיערטעליאהריג 2 גולד, 50 קר.

פרענומעראציאָנס-געלדער, וואָ ווייא אללע אנצייגען זינד צו ריכטען אן
דיא רעדאקציאָן דעס
„יידישעס פאָלקסבלאטט"
בודאפעסט, וואורמבראַנד.

Felelős szerkesztő: DORNBUSCH MÓR.
בודאפעסט מאָנטאג כ"ב אדר תרנ"ב. — העראיסגעבער אונד רעדאקטער: מ' דאָרנבוש. — צווייטער יאהרגאנג, נומער 35

☞ דיעזענינגען הערען אבאָנענטען, דערען פּראָנומעראציאָן אם 15. מאָרץ ענדיגט, ווערדען אום ערנייערונג דערזעלבען ערזוכט, דאמיט קיינע אונטערברעכונג אין דער צוזענדונג דעס בלאטעס אן איהרע אדרעסע איינטרעטע.

קאַנצלער-קריזע אָדער מיניסטער-קריזע?

— דיא פאָלגען דעס שול-נעוועצעס אין דייטשלאנד. —

דער נאכפאָלגער דעס פירסטען ביסמארק, נראָף קאפרי ווי, שטעהט נאך קורצעס אמטירען אים בערייפסע, זיינען האָהען פאָסטען איינעם אנדערן צו איבערלאסען. דאס דער דייטשע רייכס-קאַנצלער שאָן זאָ באלד רעגיערונגס-מידע זייא, קאָנען שווער פאָרויסגעזעגטצט ווערדען. ער האט וואָהל אין דיעזעם אמטע ניכט איינמאל דיא אויסזיכט, דיא נראָפע זיינעם פאָרגאנגערס יעמאלס צו ערייכען, דאפיר אבער איזט ער אויך ניכט יענען אנפיינדונגען אויסגעזעטצט; דענען פירסט ביסמארק זאָ אָסט ענטגעגענצוטרעטען האטטע, אונד דענאָך ווילל נראָף קאפרי ווי אבדאנקען, האט ער פיעלליכט שאָן אבגעדאנקט.

אם לעצטען דאָנגערסטאג פאנד אין בערלין איין מיניסטער-ראט אינטער פאָרזיטץ דעס קאַיזערס ווילהעלם שטאט. אין דיעזעם מיניסטער-ראטהע קאם אויך דער נייע, פאָם אונטערריכטסמיניסטער צעדליטץ דעם פאראלמענט אונטערבייטעטע אונד פאָם רייכסקאנצלער קאפרי ווי ענערגיש פערטיידיגטע געזעטצ-ענטוואורף צור שפראכע, וועלכער זאָ פיעלע גענגער אים פאראלמענט האט, ווייל דערזעלבע דיא שולע נאנזן דער נייסטלוקיט איינלייעפערט. קאַיזער ווילהעלם ליעס נון דיא איינרעדונג פאללען, דאס דיעזער געזעטצ-ענטוואורף פאָליטיש צוررקקגעצאָגען ווערדע זאָללע. נראָף קאפרי ווי אונד מיניסטער צעדליטץ וואָרען דאנעבען. קאַיזער ווילהעלם בעראַטעט אין אַיך ביא זיינער אנזיכט, ווער האלט דער רייכסקאנצלער אונד דער אונטערריכטס-מיניסטער אויף אבדאנקונג איבערייטען. דער יונגע מאָנאַרך איזט בעמיהט, קאפרי ווי צור צוריקקנאהמע זיינער דעמיסיאָן צו בעוועגען. דאס געהט אבער ניכט זאָ לייכט, ווייל ער אים פאר-לאמענט צו ענערגיש פיר דאס נייע שול-געזעטץ איינגעטרעטען איזט אונד זיך מיט אללען גענגערן דעסזעלבען פאָליטיש פערפיינדעט האט.

עס איזט נון דיא פראגע, אָב קאפרי ווי ווירקליך צוריקקטרעטען ווערדען אָדער אָב נור מיניסטער צעדליטץ צוריקקטרעטט, ווייל זיינע געזעטצע-פאר-לאגע ניכט דיא בעללוגונג דעס קאַיזערס פינדעט. אללגעמיין ווירד דיא אנזיכט איינגעשפראָכען, דאס קאפרי ווי אום דיעזעם געזעטץ נאר ניכט צו קוממערן האבע, דא עס ניכט אין זיין רעסאָרט גע-האָרט. זיין אָנגענטליכעס פאך איזט הויפטזאכליך נור דיא איינערעפאָליטיק, אונד דא מאן מיט דיעזער אללזייטס צופריעדען איזט, ליעגט קיין האלטבאָרער גרונד פיר דיא ענטלאסונג דעס קאַנצלערס פאָר.

אנדערסען ניכט עס לייטע, דיא שאָן זאָ זעהר מיט דעם ריקקטרעטטע קאפרי ווי'ס רעכנען, דאס זיא זיך בעאיילען, זיינען נאכפאָלגער צו זוכען. עס ווערדען בערייטס פערשיעדענע פערזאָנלליכקייטען גענאנט, וועלכע דיא בעפאהיגונג האטען, דאס רייכסקאנצלער-אמט צו איבערנעהמען. דיא „קאָל-נישע צייטונג" שפריכט זאָגאר דיא האפענונג אויס, דאס פירסט ביסמארק וויעדער רייכסקאנצלער ווערדען ווירד. דיא „מינכענער אללגעמיינע צייטונג" ערקלאָרט דאגעגען, זיא ווייסע נאָנען בעשטיממט, דאס ביסמארק ניכט נור ווענען יזינעס האָהען אל-טערס, אָנדערן נאָנען פאָרצגלייך אויך אויס פאָליטי-שען גרינדען אן זיינע ריקקעהר אנס אמט נאר ניכט דענקע.

עס איזט צוואר ניכט וואהרשיינליך, דאס קאַי-זער ווילהעלם II. אויף דאס ענטלאסונגס-געזוך קאפרי ווי'ס, וויא דיעס איינסט זיין גראָפּאָטער ביא איינעם אהנליכען געזוכע ביסמארקס געטהאן, דאס וואָרט „נייעמאלס" ביעדערשרייבען ווערדע; אבער עבענזאָ אונוואהרשיינליך איזט דיא איינוויל-ליגונג דעס יונגען קאַיזערס צום ריקקטרעטטע דעס קאַנצלערס, דער זיך אין דער אויסוואהל-ענען פאָליטיק נאָנען נוט בעוואהרט האט; דענן פערזאָנלליכקייטען, דיא זיך צו איינער זאָלכען שטעללונג איינענען, צאהלט מאן זעלבסט אין דעם נעבילדעטען דייטשלאנד צו דען נדאָסטען זעלטענהייטען.

„האַזער-טרייע" לינגער.

— אנטיסעמיטען-שקאנדאלע אים יזינעגער נעמיינדעראטהע. —

אויף זיינער רונדהייזע דורך אללע וועלט-טהיילע, פערשיעדענע לאנדער אונד שטאדטע, האט דער אנטי-סעמיטיסמוס נירגענדס איינע זאָ לאנגע האלט-שטאצאָן נעמאכט, אלס אין אָסטערריך אונד שפעציעלל אין ווין, וואָ ער ניכט נור אין דען ביער-שאנקען אונד שנאפס-בוטיקען, זאָנדערן אויך אים פאראלמענט אונד אים נעמיינדעראטה מיט שקאנדאלאָזען לאָרם אויפטריטט.

אין אונזערער פייטאג-נוממער בעריכטעטען וויר פאָן דען אויסערונגען דעס אנטי-סעמיטען גרעגאָרינג אים נעמיינדעראטהע בעמערעפפס דעס „ריטוועללען מאָרדעס" דער — זיינער מיינונג נאך — ביא דען יודען „סעסטגעשטעללט" זייא.

דאס יידיש מיטגעטייל דעס ווייענער גע-מיינדעראטהעס, דר' שטערן, נאב נון אם פרייטאג אין אָפּפענטליכער זיטצונג פאללענדע ערקלאָרונג אב:

„הערר נעמיינדעראטה גרענאָרינג האט זיך נעס-טערן פעראנלאסט געפינדען, הייער איינע העטצ-רעדע נעגען דיא יודען צו האלטען. ער האט פאָן „יידישען מאָרד-בעשטעללערן" נעשפראָכען אונד זיך זאָגאר צו דער בלאָדען פאבעל דעס „ריטואלמאָר-דעס" פערשטעגען. ביא דער אנאייסמערקזאמקייט, מיט וועלכער איבערהויפט דען רעדען דיעזעס הערען נעפאָלגט אדער פיעלמעהר גיכט געפאָלגט ווירד, ביא דער אללגעמיינען אנרוהע, וועלכע דעמנאך אויך נעסטערן הייער הערשטע, האבע אך אונד האבען וואָהל דיא מיסטען נעפעהרטען קאָללעגען דען רעדנער ניכט פערשטאנדען. אך האבע דען אנהאלט ערסט אים דען הייטיגען צייטונגען ענט-נאָממען. אך זעטצע פאָרויס, דאס עס עבענזאָ אויך דעם הערען פאָרזיטצענדען ערגאנגען זיין מוס, דא ער אנדערנפאללס געוויס דעם רעדנער דאס וואָרט ענטצאָגען האָטטע; דענן עס איזט אינע שמאך פיר דען ווינענער געמיינדעראטה, אינע שמאך פיר דיא ווייענער בעפאָל-קערונג, אינע שווערע, טיעפע קראנקונג אינער קלאסע גלייכבערעכטיגטער שטאאטסבירגער, מיינער גלויבענס-גענאָסען, דאס זאָלכע העטצ-רעדען הייער אין דעם געמיינדעראטהע דער קאיזערליכען רייסהרוסט- אונד רעזידענצ-שטאדט וויין צוגעלאסען ווערדען. (לעבהאפטע צוישטיממונג רעכטס.) עס איזט דאהער דאס מינדעסטע, וואס אך פאָם הערען פראָזידענטען ערביטטע, דערזעלבע מאָגע נאך איינזיכט דעס פראָטאָקאָללס דען רעדנער צור אָרדנונג רופען אונד איך שפרעכע דיא בעשטיממטע ערוואַרטונג אויס, דאס דערארטיגע אונווירדיגע, אונאנשטאנדיגע, שמאכפאָללאיינס ערגנגען אין דיעזעם זאאלע פאָן דעם פראָזידיאום ניכט מעהר געדולדעט ווערדען. (ביפאלל רעכטס, לאָרם לינקס.) צום שלוסס נאָך דאס איינע וואָרט: עס האט הערר גרענאָרינג עסטערן געזאגט עס זיין פאָן יודען מייכעלמאָרדער גענגען איהן געדונגען וואָרדען. הייטערקייט, אבגלייך עס מיר ניכט איינפאללט; דען הערען גרענאָרינג אָדער זיינע אויסערונגען ערנסט צו נעהמען, ערקלאָרע איך דאָך, אום איהם געלעגענהייט צו געבען, זיינע בעהויפטונג גערארכטליך צו בעווייזען, דיעזע אלס איינע ערבארמליכע לינגע. (ביפאלל רעכטס לאָרם אונד ווידערשפרוך לינקס.)

אנטיסעמיט האוורענג: „דער הערר פאָרזיטצענדע זאָללטע הערען דר' שטערן צור אָרדנונג רופען וועגען דער וואָרטע „ערבארמליכע לינגע". וואס הערר גרענאָרינג געזאגט האט, איזט קיינע לינגע!"

פאָרזיטצענדער, בירגערמייסטער דר' ריכטער: „איך בישטע, פעזאָנלליכע אויסאללע צו פערמיידען. עס איזט איך ניכט נאָטהווענדיג, דאס אין נעמיינדעראטה דען פאָרזיטצענדען אויף דיא גע-שאָפטס-אָרדנונג אויסמערקזאם מאכע.

אנטיסעמיט דר' לוענגער: יעדעס מיט-גליעד דעס נעמיינדעראטהעס האט הייעצו דאס רעכט, דער אויסדרוקק „ערבארמליכע לינגע" מום פאָן יעדעס אלס אינע שווערע עדרענג-בעליידיגונג אויפגעפאסט ווערדען.

דר' שטערן: ער זאָלל מיך נערגיכטליך דאפיר בעלאנגען!

דיא אנטיסעמיטען שרייען אונד לארמטען, דר' שטערן בלייבע דאבייא, דאס גרענאָרינג זיינע בעהויפטונגען פאָר נעריכטס בעוויזען מאָגע.

מיט דעם מאָרד-שקאנדאל אלליין בעגינגטען זיך דיא יזהענפרעססעריישען נעמיינדעראטהע ניכט. אינער דיעזער זוכערען געזעללען, אנטי-סעמיט שטיינער, שפראך איבער דאס שקקזאל דער הונגערנדען אונד בעשאָפטיגונגסלאָזען אַרבייטער ווייענס אונד זאגטע: „דיא צאהלרייכען שפענדען פיר דיא אַרבייטסלאָזען זינד יא נור גערינגע אב-

קאַנצלער-קריזע אָדער מיניסטער-קריזע?

— דיא פאָלגען דעס שול-נעוועצעס אין דייטשלאנד. —

דער נאכפאָלגער דעס פירסטען ביסמארק, נראָף קאפרי ווי, שטעהט נאך קורצעס אמטירען אים בערייפסע, זיינען האָהען פאָסטען איינעם אנדערן צו איבערלאסען. דאס דער דייטשע רייכס-קאַנצלער שאָן זאָ באלד רעגיערונגס-מידע זייא, קאָנען שווער פאָרויסגעזעגטצט ווערדען. ער האט וואָהל אין דיעזעם אמטע ניכט איינמאל דיא אויסזיכט, דיא נראָפע זיינעם פאָרגאנגערס יעמאלס צו ערייכען, דאפיר אבער איזט ער אויך ניכט יענען אנפיינדונגען אויסגעזעטצט; דענען פירסט ביסמארק זאָ אָסט ענטגעגענצוטרעטען האטטע, אונד דענאָך ווילל נראָף קאפרי ווי אבדאנקען, האט ער פיעלליכט שאָן אבגעדאנקט.

אם לעצטען דאָנגערסטאג פאנד אין בערלין איין מיניסטער-ראט אינטער פאָרזיטץ דעס קאַיזערס ווילהעלם שטאט. אין דיעזעם מיניסטער-ראטהע קאם אויך דער נייע, פאָם אונטערריכטסמיניסטער צעדליטץ דעם פאראלמענט אונטערבייטעטע אונד פאָם רייכסקאנצלער קאפרי ווי ענערגיש פערטיידיגטע געזעטצ-ענטוואורף צור שפראכע, וועלכער זאָ פיעלע גענגער אים פאראלמענט האט, ווייל דערזעלבע דיא שולע נאנזן דער נייסטלוקיט איינלייעפערט. קאַיזער ווילהעלם ליעס נון דיא איינרעדונג פאללען, דאס דיעזער געזעטצ-ענטוואורף פאָליטיש צוررקקגעצאָגען ווערדע זאָללע. נראָף קאפרי ווי אונד מיניסטער צעדליטץ וואָרען דאנעבען. קאַיזער ווילהעלם בעראַטעט אין אַיך ביא זיינער אנזיכט, ווער האלט דער רייכסקאנצלער אונד דער אונטערריכטס-מיניסטער אויף אבדאנקונג איבערייטען. דער יונגע מאָנאַרך איזט בעמיהט, קאפרי ווי צור צוריקקנאהמע זיינער דעמיסיאָן צו בעווענען. דאס געהט אבער ניכט זאָלייכט, ווייל ער אים פאר-לאמענט צו ענערגיש פיר דאס נייע שול-געזעטץ איינגעטרעטען איזט אונד זיך מיט אללען גענגערן דעסזעלבען פאָליטיש פערפיינדעט האט.

עס איזט נון דיא פראגע, אָב קאפרי ווי ווירקליך צוررקקטרעטען ווערדען אָדער אָב נור מיניסטער צעדליטץ צוررקקטרעטט, ווייל זיינע געזעטצע-פאר-לאגע ניכט דיא בעללוגונג דעס קאַיזערס פינדעט. אללגעמיין ווירד דיא אנזיכט איינגעשפראָכען, דאס קאפרי ווי אום דיעזעם געזעטץ נאר ניכט צו קוממערן האבע, דא עס ניכט אין זיין רעסאָרט גע-האָרט. זיין אָנגענטליכעס פאך איזט הויפטזאכליך נור דיא איינערעפאָליטיק, אונד דא מאן מיט דיעזער אללזייטס צופריעדען איזט, ליעגט קיין האלטבאָרער גרונד פיר דיא ענטלאסונג דעס קאַנצלערס פאָר.

אנדערסען ניכט עס לייטע, דיא שאָן זאָ זעהר מיט דעם ריקקטרעטטע קאפרי ווי'ס רעכנען, דאס זיא

אינטער ראַמישער הערשאַפט.

יידיש-היסטאָרישע ערצעהלונג אויס דעם 1. יאָרהונדערט
פון ד״ר י״ מ״ אַנ״.

(פאָרטשעטצונג.)

דער אַטיא יאָזע איבערנאַכט מ״ר״ א״ם דער אָבהוט זיינער ביידען בעוואַהרטען שלעך י״ א״ם אונד ס״מ״אָן, מיריאַם אונטערנאַכט זיך דער שטרענגסטען עגזאַלטאַציאָן אין אַללען קאַרעלכען בעדרענסען, זיא פאַסטעטע אונד וואַכטע בייא דען קראַנקען. דיא אונטער דער פּפלעגע דעם אַטיא יאָזע שאַפנדען. אָרנע צו מוּרען, יא מיט איינעם גע-וויסען פּראַהנען עריזיג זיא אַללע עגטבערהונגען. דאַביא וואַהרדיג זיא מיט יעדעם מאַנע שאַנער. דיא נייסטע פּע-עדלונג נאָם איינען פאַסט איבער-אידישען צויבער אויף אדדרע איסטערע עריזיגונג אויס. אַללבסט ס״מ״אָן דער קיינעס צאַרטען גנעפּלעגס פאַהיג וואַר, בעוואונדערטע אים שטעללען דיא אויסדרוּיער דעם שוואַכען וויבעס. אויף דיעזע בעוואונדערונג, וועלכע דעם שאַרפען בליקקע דער מדיאַם ניכט עגנעגנג, וואַר זיא שאַמאַלצער. אַלס אויף אַללע פּיהערען עראַ-בערונגען בייא דען ראַמערן.

אין דיא בעוואונדערונג דעם צאַרטער פּיהלענדען י״ א״ם מישטען זיך נאָנע אנדערע עמפּפינדונגען. ער אונטערדריקקטע דיעזע צוואַר, דאָך יי מעהר פון דיינע נעפּיהלע פּערבאַרג, דעסטאָ שאַרפער וואַר דער וואָרט-וועכסעל, אין וועלכען ער זיך דיעזע מיט מדיאַם איינלעגט. אונד עס שיען, דאַס אַזהר דעם ליעבעד וואַר. אַלס דיא שטיינרנע גלייכ-גילטיגקיט סימאָן.

„וויא בעדאַנט דיר דאַס אַללעס?“ פראַגטע איינעס טאָגעס יראַם.

„אַך זוכע הייר קיינע בעהאַנליקייט; עגטגעגנעטע זיא רוהיג; „אַך וואוסטע עס א״ם פאַרדיס, דאַס אַך דא גר דאַרגען עגטגעגענעהיג. אַך צערשטעטע זיא, אונד מאַכע אַך דאַראַן אויך פּערבלוטיגן.

„אבער וואַהרע בעטמסט דוא דיא קראַפט, אַלל דאַס נעהולדיג צו עשראַנען?“

„דיא ליעבע נכט מיר דיעזע קראַפט.“ ערוויעדערטע זיא מיטהרוּיג.

„דיא ליעבע?“ פראַגטע יראַם נאָנע אויסער זיך.

„יא. דיא ליעבע צום אַללמאַכטיגען נאָמען אונד —“

זיא וואַנטע נכט, דען זאַטץ צו אַללענדען.

„אונד?“ דראַנג יראַם אויף אַנזוואַרט.

„אונד צו דעם פאַראַמען אַטיא, צו אונזערעם מיסטער יאָזע. אין אונזערעם קרייטץ נכט עס קיינע דיכעלייא, יראַם. אַך זאַגע עס נון אָפּפען: אַך ליעבע אונזערן געמיינאַמען לעהרער פאַם נאַנצען הערצען אונד פאַן נאַנצער זעעלע, אבער דיעזע מיינע ליעבע צו אידם איזט ריין פאַן יעדעם אידישען גערעאַנקען!

אינעס טאָגעס פערקונדעטע דער אַטיא יאָזע זיינען ביידען שוליערן פייערליך אין גענעגוואַרט דער האַב-בעגיריקקייטען מדיאַם, דאַס דיעזע דער איסזוכס נכט מעהר בעדריפּט. „זיא דאַס ישראַאָל ע״“ דיא פראַבע וואַקקע בעשאַנדען. פאַן נון אַן וויל אַך זעלבסט אידר לעהרער אין דער הייל-קונסט זיין.“

מדיאַם קוסטע דאַנקענד דען זיינ זייגען קלידדעס.

„זעהט אידר (דיעזע דער אַטיא בעגייסטערט אויס) וואַס אויס דער זכדיגען גוואַרדען איזט! אַך אַללטע שאַפלין אויף זיא זיין, זיא איזט מיין ווערק — וואַהרליך איין מיסטערווערק. וויא קיין צווייטעס מעהר! דאַרום לעהרנען, דאַס דער בעקעהרטע האַהער שטעהט. אַלס דער גערעכטע!“

(פאָרטזעטצונג פאָלגט.)

חידה (*).

זכר ונקבה באו אל התבה.
ראשי כרות: נקבה הנני
ושם לאשה חיל תמצאני.
רגלי קצוץ: לזכר נהפכתי
וברוך מבנים הייתי.
תמים אם תניחני
אליל הנני.

מ״ ק״ ש.

(*) שמות הפוחתים יבלו בתעלה אשר יפיצו בתוך ה״ הצעל.

רעטהזעל.

איך מאַכע האַרט אונד מאַכע וויך;
פעל, מאַכ איך אַרם, דאָך ווייס מעהר דייך.
צו נאַה, ווירד אַללעס פאַן מיר איפּגעצעהרט,
אונד אַללעס ששירבט, וויא מאַן מיך נאַנץ עגטבערט.

בעשטעללונגען

זינד צו ריכטען אן דיא רעדאַקציאָן דעם „Jüd. Volksblatt“ Budapest, Wurmhof,

---

קורזטאַבעללע פאַם 17. מערץ.

געלד-קורז

	קר. פל
מינצדוקאַטען	5.59
דאַנדרוקאַטען	5.49
אָסט.-אונג. 9-גולדען-נאָלדשטיקע	9.45
נאַפּאָלעאָנדאָר (20 פראַנקס)	9.45
20 מאַרק-שטיקע	11.68
דייטשע דייסבאַנקנאָטען	58 42
פאַסיער-ריובעל	119.50

ווערטה-פאַפּיערע

אונגאַרישע גאָלדרענטע צו 4%	107.30
אונג. פאַסיער-רענטע צו 5%	102.—
אָסטערר. גאָלדרענטע צו 4%	110.75
„ פאַפּיערענטע צו 5%	102.50
סערבישע פּראַמיען-אָבלאַהען צו 3%	39.50
פּפאַנדשיינע דעם אונג. באַרענק.-אינשט. צו 4½%	100.75
דער אונג. היפּאָטעקענבאַנק צו 5½%	102.50

לאָזע

אונג. פּראַמיען-לאָזע	„ 100 „	140.—
„	„ 50 „	139.50
טהייסטהאַל-לאָזע	„ 100 „	136.50
וויענערלאָזע	„ 100 „	154.—
יאָ-סיוו-לאָזע	„	2.90
קרעדישלאָזע	„ 100 „	186.50
קלאַר-לאָזע	„ 40 „	55.—
דאָנו-דאַמפּפשיפאַהרט-לאָז	„ 100 „	124.—
אינסברוקער לאָזע	„ 20 „	23.—
קראַקויער לאָזע	„ 20 „	21.75
פּאַלפי-לאָזע	„ 40 „	36.25
רודאָלפס-לאָזע	„ 10 „	22.—
סאַלם-לאָזע	„ 10 „	61.—
זאַלצבורגער לאָזע	„ 20 „	25.—
סאַנגיסלויער לאָזע	„ 20 „	—.—
וואַלדשטיין-לאָזע	„ 20 „	36.25
וויינדישגרעץ „	„ 20 „	60.—
אָסטערייכישע אָטטע קרייצלאָזע		17.50
אישאַליניש „ „		12.75
אונגאַרישע		11.75
דאָמבוי-לאָזע		6.75
1854-ער 4% שטאַאַטסלאָן צו 250 פל.		138.—
1860-ער 5% „ 500 „		140.—
„ „ 100 „		147.80
1864-ער „ 100 „		181.—

בודאַפּעסטער פּיעהמאַרקט פאַם 17. מאַרץ.

דער איינטריעב בעשטאַנד: 1119 שטיק אונגאַרישע אָכסען, 338 שטיק אונגאַרישע קוהע, 22 שטיק סערבישע אָכסען, — שטיק סערבישע קוהע, 7 שטיק ביפּפעל, 38 שטיק שטיערע, 67 שטיק נאַכטשריעב, צוזאַמען 1591 האַרנפיעה. מאַן בעצאַהלטע: אונגאַרישע מאַסטאָכסען צו פּל. —.27 ביז פּל. —.30, אונגאַרישע ווייד-אָכסען צו פּל. —.25 ביז פּל. — .26, סערבישע אָכסען צו פּל. —.— ביז פּל. —.—, אונגאַרישע קוהע צו פּל. —.25 ביז פּל. —.28, ביפּפעל. —.20 ביז פּל. —.22, שטיערע פּל. —.25 ביז —.30 (אַללעס פּער מעטערצענטנער לעבענד-געוויכט.)

לאָטטאָ-ציעהונג פאַם 16. מאַרץ 1892.

ברינן

אויפלאָזונג דער ראַטהזעל אין נומעער 28.

I. דער הידה: ברע, (מלך סדום). ערב.

II. דעם ראַטהזעלס: וועלט, צעלט.

ריכטיג האַבען געלאָזט:

ביידע, דיא העריען: „ נאַלדנער היסט, א״ ראַאַ-פּאַרט מ״ב״ שאַמבאַר, ח״ צ״ נעם הגאַ-טשאַבא, מ״ פאַהמער אונטער-פאַלאָק, ח״ צ״ קלין קראַלי-העלמען, ח״ א״ עפּסטייר-בער פאַטמאַר, ל״ לאַזינגער פּערראַשעני, משה יעקב אונד אברהם ליב אונגאַר האַבאַנגא, מ״ קלין שאַרמאַשאַ, נ״ א״ פאַהמער שאַלשטיוויא.

דיא חידה, דיא העריען: א״ שעכטער פּרוצלאַוו, מ״ פייטאַמן מאַרגיטפּפאַלי, ס״ קעפּעשט קלוזענבורג, „ ז״ נעסבערגער לאָשאָין, מ״ יאַנס ביקאַד, צבי הירש מאַגן קריזואַני, מ״ לאַזר סעפּטיר, ס״ עדעלמאַן האַמבאַרג, ז״ ור״ וויגלער סאַב-אַגיץ, „ אָאַנער מונקאַטש, ס״ קרייס בוזא, „ הובין קוריטא:

דאַס דייטשע, דיא העריען: מ״ בעקק פּעלשוא-וועסטענין, ס״ רייזיג ק-יאַנאַש, מ״ נאַלדבערגער זשבוי.

איינלאַדונג

צור פּראָנומעראַציאָן

אויף דאַס

„יד פאָלקסבלאַטט“.

דיעזעס בלאַטט ערשיינט דרייטאַל וואָכענטליך (מאָנטאַג, מיטטוואָך אונד פרייטאַג, אַס לעטצטענאַנגטען טאַגע מיט איינער ביילאַגע), איזט אין אונפאַרטיי-אישעס אָרגאַן פיר פּאָליטיק אונד יידישע אינטערעסען, ברינגט לעבהאַפט גע-שריעבענע אַרטיקעל איבער אַללע פּאָליטישען אונד יידישען פּאַראַפּאַללע, בעריכטעט אונטער דען טאַגעס-נייאינקייטען אבער אַללע וויסענסווערטהען ער-איינניססע, פּערפּפענטליכט אים פּאָלעמיטאַן שטעטס האָב-אינטערעסאַנטע, שפּאַנענדע ער-צאַהלונגען, בעריכטעט אומער פּינקטליך אונד גענויא איבער דען פּערקעהר אין דען פּער-שיעדענסטען וואַרענ-אַרטיקעלן, זאָוויא איבער לאָזע-ציעהונגען אונד בעאַנטוואָרטעט אים „בריעפקאַסטען“ אַללע אַנפראַגען פּראָמפּט אונד נאַך בעסטעם וויס-סען אונד געוויסען. עס ביעטעט אַלזאָ זיינען אַבאָנענטען ניכט נור אונגערהאַלטונג אונד בעלעהרונג, זאָנדערן איזט אידנען אויך אין טרייער ראַטהגעבער.

דער פּראָנומעראַציאָנס-פּריז אויף דאַס „יידישע פאָלקסבלאַטט“ בעטראַגט פּער קוואַרטאַל

בלאָס 2 גולדען.

„אַריסטאָקראַט אונד יודע“.

האָב-אינטערעסאַנטע ערצאַהלונג נאַך איינעם ראָמאַן פאָן מ״ ז״.

דיעזע אים „יד פאָלקסבלאַטט“ ערשיענע-נע ערצאַהלונג איזט אויך אין סעפּאַראַט-אַבדרוקק ערשיענען.

נייא אינטערעסענדע אַבאָנענטען ערהאַלטען דיעזע ערצאַהלונג, זאָוויא דען סעפּאַראַט-אַב-דרוקק דעם זאָעבען אין אונזערעם בלאַטטע אַב-געלעפענען סענזאַציאָנעללען ראָמאַנס

„איין געטויפטער יודע“

אַם רוסישען קאַיזער-האָפּ“

אונד דען בענינן דער

„יידישען געשיכטע“

אויף פערלאַנגען דראַטיס צוגעזענדעט.

עבענזאָ פערזענדען וויר אַלל דיעס אונ-ענטגעלטליך אין דאַ ביזהערינען אַבאָנ-ענטען אונזערעס בלאַטטעס צור צייט דער ער-נייערונג אוהרער פּראָנומעראַציאָן.

בעשטעללונגען

זינד צו ריכטען אן דיא רעדאַקציאָן דעם „Jüd. Volksblatt“ Budapest, Wurmhof,

---

קורזטאַבעללע פאַם 17. מערץ.

געלד-קורז

	קר. פל
מינצדוקאַטען	5.59
דאַנדרוקאַטען	5.49
אָסט.-אונג. 9-גולדען-נאָלדשטיקע	9.45
נאַפּאָלעאָנדאָר (20 פראַנקס)	9.45
20 מאַרק-שטיקע	11.68
דייטשע דייסבאַנקנאָטען	58 42
פאַסיער-ריובעל	119.50

ווערטה-פאַפּיערע

אונגאַרישע גאָלדרענטע צו 4%	107.30
אונג. פאַסיער-רענטע צו 5%	102.—
אָסטערר. גאָלדרענטע צו 4%	110.75
„ פאַפּיערענטע צו 5%	102.50
סערבישע פּראַמיען-אָבלאַהען צו 3%	39.50
פּפאַנדשיינע דעם אונג. באַרענק.-אינשט. צו 4½%	100.75
דער אונג. היפּאָטעקענבאַנק צו 5½%	102.50

לאָזע

אונג. פּראַמיען-לאָזע	„ 100 „	140.—
„	„ 50 „	139.50
טהייסטהאַל-לאָזע	„ 100 „	136.50
וויענערלאָזע	„ 100 „	154.—
יאָ-סיוו-לאָזע	„	2.90
קרעדישלאָזע	„ 100 „	186.50
קלאַר-לאָזע	„ 40 „	55.—
דאָנו-דאַמפּפשיפאַהרט-לאָז	„ 100 „	124.—
אינסברוקער לאָזע	„ 20 „	23.—
קראַקויער לאָזע	„ 20 „	21.75
פּאַלפי-לאָזע	„ 40 „	36.25
רודאָלפס-לאָזע	„ 10 „	22.—
סאַלם-לאָזע	„ 10 „	61.—
זאַלצבורגער לאָזע	„ 20 „	25.—
סאַנגיסלויער לאָזע	„ 20 „	—.—
וואַלדשטיין-לאָזע	„ 20 „	36.25
וויינדישגרעץ „	„ 20 „	60.—
אָסטערייכישע אָטטע קרייצלאָזע		17.50
אישאַליניש „ „		12.75
אונגאַרישע		11.75
דאָמבוי-לאָזע		6.75
1854-ער 4% שטאַאַטסלאָן צו 250 פל.		138.—
1860-ער 5% „ 500 „		140.—
„ „ 100 „		147.80
1864-ער „ 100 „		181.—

בודאַפּעסטער פּיעהמאַרקט פאַם 17. מאַרץ.

דער איינטריעב בעשטאַנד: 1119 שטיק אונגאַרישע אָכסען, 338 שטיק אונגאַרישע קוהע, 22 שטיק סערבישע אָכסען, — שטיק סערבישע קוהע, 7 שטיק ביפּפעל, 38 שטיק שטיערע, 67 שטיק נאַכטשריעב, צוזאַמען 1591 האַרנפיעה. מאַן בעצאַהלטע: אונגאַרישע מאַסטאָכסען צו פּל. —.27 ביז פּל. —.30, אונגאַרישע ווייד-אָכסען צו פּל. —.25 ביז פּל. — .26, סערבישע אָכסען צו פּל. —.— ביז פּל. —.—, אונגאַרישע קוהע צו פּל. —.25 ביז פּל. —.28, ביפּפעל. —.20 ביז פּל. —.22, שטיערע פּל. —.25 ביז —.30 (אַללעס פּער מעטערצענטנער לעבענד-געוויכט.)

לאָטטאָ-ציעהונג פאַם 16. מאַרץ 1892.

ברינן

80 71 73 89 88

(איין דראָה - בריעף אַן ראָטה-שילד.) וויא אויס פאַרז געמעלדעט ווירד, ער-הויעלט דער דאָרטיגע באַראָן אַבטהשילד איינען ניכט אונטערפרעטיגען בריעף, אין וועלכעס אויהס גע-דראָהט ווירד, דאס מאַן זיינען פאַלאַסט דעמנאָכסט אין דיא לופט שפּרענגען וועדע.

(אַרמע פּערלאָבונג - רייכע האָכ-צייט). נעסטערן האָט אים איזר טעמפעל דער וויינערע לעאָפּאָלדשטאַדט ראַבבינער דר׳ נידע-מאַנן אַן איינעם גלוקליכען ברויטפאַאַרע דיא טרויאונג פאָלגלאָזען. דער ברייטינאַס איזט דער גע-וועזענע בוכהאַלטער נ׳ זאַכס. דיא ברוט הייססט רעמינע לאָש. צור צייט אויהרער פערלאָבונג וואַ-רען דיא ביידען ניכטס וועניגער אַלס דייך. דער בוכ-האַלטער זאַכס לעבטע פאָן זיינעם בעשיידענען נעהאַלט אונד לעבטע זיינע ברוט, טראָטץ איהר-רער אַרמוטה, מיט אויפריכטיגער טרייע. דאס ברוט-פאַאַר נאַהס זיך פאָר, אונגעאַכטעט דער זעהר גע-רינגען פינאַנצייעלען מיטטעל, צו הייראַטהען אונד אין דער ליעבע ערזאַטץ פיר דיא אַרמוטה צו פינ-דען. אַם 14. דיעזעס מאָנאַטס קאַם דער בוכהאַל-טער אין איינע טראַפּיק, אום ציגאַרען צו קויפען. דיא טראַפּיקאַנטין באָט איהס אין לאָז דער פראַ-גער אויסשטעללונגס-לאָטטעריע אַן אונד וואוסטע איהן דערראַט צו אויבערדעדן. דאַס ער עס שליעסלך אום 90 קרייצער קויפטע. אַם נאָכסטען טאָגע ער-זאַה זאַכס אום דער צייטונג. דאַס דיא נוממער זיי-נעס לאָזעס מיט דעם הויפּטטעפּפער פאָן הונדערט-טויזענד גולדען געצאָגען וואָרדע. ער פוהר זאָפאָרט נאַך פראַג, וואָ מאַן איהם ציינצינטויזענד באַארע גולדען אויסצאַהלטע. אַלס רייכער מאַנן קאַם ער נאַך וויינע צוריקק אונד מאַכטע נעסטערן האָצייט.

(פעסטונגס-מאַנאָווער.) דיא „מיליטאַר-צייטונג" מעלדעט, דאַס אים קאָמענדען האָמער נאָפּעדע מיליטאַרישע מאַנאָווער אין דער גאַליציישען שאַאַרע פיזעמישל שטאַטפינדען וועדען, אונד צוואַר אויף צוו נאַכטצייט ביא עלעקטרישער בעלייכטונג.

(נייערליכע שטראַסענ-אונרוהען). האָבען אַם לעצטען פרייטאָג אין בערלין שטאַטגעפונדען, וואָ-ביא עס צו איינעם העפטיגען צוזאַמענשטאָס אַנזייטיגען דער פאָליציא אונד דען בעשאַפטונגסלאָזען אַרבייטערן קאַם. בערישטענע פאָליצייסטען שרייטען ענערגיש איין, אונד דא דער פאַבעל הארטנאָקקיג דען פאַלאַטין בעזוויסען וואָלליטע, הייבט דיא פאָליציא מיט פאַלאַכער קלענע איין, אָהדורך איין מאַנן אויס דער מענגע שווער פערוואונדעט וואָורדע. עס פאַנגען מעהרערע פערהאַפטונגען שטאַטט.

(פיר איינען אונשולדיג פערא-ורטהיילטען.) דער יוסטיצ-מינינסטער בעל-איך פראַגע איזט דער מיר אַלס איינעם קינפטיגען קאַנצלער, אָדער זייד אַזאַ איין פרייליאָער פערהאַלטער?

מאַסטעס איך, מאַסטעס איך, פליסטערט ווילהעלם לאָנגשאַם אויהס בשטעדט צו; לאַסטסט איך נכט פאָם צאָרן איבערמאַנגען; בעדענקט, וויא וויכטיג עס פיר איך איזט, דיעזע מאַנגעע צו געוווינען. — נאַה ביאָט, פוהר ער לוט פאָרט, „עקלאָרט איך נאַהר! אויטפעלליג ווירד נאַך איינע אַנדכט דיא פאָלגליצעהונג אויגעד שאַן לאַנגסטען בעשלאַסענען פער-מאָהלונג דיער אבערמאַלס צו בעשפּרעכען זיין?

„לאַנגסטן בעשלאַסענן נעגנס אויהר דיא פערמאָהלונג, בישאָף? עדזוידערטעד בינאָט בעגרייצט. „דעם איזט נכט זאָ, לאַנגסט וואָרע זיי אויהר לאַנגסט פאָללגאַנגען, וואָס איך דען קאַנץ בעוואָנען האבען מאַנ, זיא צו פערשיעבען, זאָ קאַנן דאָך פיר ענגלאַנד דיעזער אומשטאַנד נור ערזוינשט זיין. וואָצו וועדעזס איין נייעס באַנד, דאַס אונס אַן פאַנקרייך קויפסט? עס וויהד יעטצט דאָפּעפעלט געפאַהרליך, דא אונזער עדלער פרינץ זיך מעהר אַן פיליפּס אינזוכט אַנגעשלאָסען האַט, אַלס אונס ערפיילך איזט. פאָם מאַסטעפרן יינאַרד האָפּסטען וויר, דאַס ער דיא פעסטען בעכען ווירדע, דיא פאַנקרייך אונס שמעדעט. אונזער קאַנץ איין לערנס-מאַנן דיעזעס אויבער מיסטהיגען פאַנקרייכס! עס איזט איינע שאַאַך פיר ענגלאַנד! דאַרום שליעסטע ענגלאַנד קיינע נייע פערבינדונג מיט פאַנקר-ריך אונד געבע איינע פרייטשאַפט אויף, פאָן דער אויהם נכטס נוטעס קאָמפּעט קאַנן.

„דיא ווערע פיר ענגלאַנדס עדעלע אונד גליקק אויבער-לאַסטעס ריכאַרד, פערזעטצטע דער בישאָף; „עס צעמט דעם אונטערטאַאַנען נכט, דען בעשליסטען דעם הערשערס פאָרזנייסען.

אַבער איזט ער מיין געביעטער נכט. ענטגעגנעטע בינאָט קעקק, „אונד דיא אומשטאַנדע, דיא דען פיינדען פע-אַלאַסטען, אום דיא צושטיממונג דער ענגלישען עדלען צו זייער איינסטיגען טהאַהן-בעשטיגונג צו ווערבען, גרבען עדעדע דאַס רעכט, פייא צו איינסעיר, וואָס דער פרייס טהון מוסס, דעם ער ווילליג הולדיגען זאָלל.

„פיהרט איהר דיא ווערזאַכע נעגנס מיך, פע-ווענגער? פוהר ריכאַרד נלזהונג אויף. „מיינע אויהר, ווייל איך מיך שאַאַפאָלל וויא איין דיעב אין דיעזעס ריך איז-שליעסען מוסטע. דעסען געבאָרענער הערר איך בין, דאַס איך אָרנע אויהדע עלזהבינסס נכט וואַגען ווערדע. דיא הארד האַאַך איסבעשטעקקען? מיר וואָלטט אויהר פאַרשיעבען, וואָס איך טהון מוס, אום מיך צו געפאַללען? שטעבעע איך דענן נאַך איינעם בייפאַלל? האַסטעס מיך, פינדעט מיך אַן קרישט דיא שאַהנע ווידער מיך. אבער גערעכען מוסטס אויהר מיר, דענן איך בין איינער הערר! אויהר האַבט נכט דיא וואַהל צווישען מיר אונד יאָהאַן; דער אויהר איין עבעגעל אונד דעם שאַרעס שולדיג, דער אויך נור שווענקט. אָב מיר זיינע טריע געבוהרט. אויהס פיעלליכט נאָך איינער אין דיעזעס קרייזע, דער אין זיינעם הערצען דענקט, וואָס דיעזער אבערמיטהיגע נאַה זיך נכט צו איינסעיר ענט-בלאַדעטע, זאָ פערנעהמט מיך אַללע אונד נעבט דיא שאַאַלצע אויבערלוזונג אויף. נכט אום פיר מיך צו ווערבען אונד מיר איינע נוטסט צו ערשטיכעלן, בין איך הויער. מיין אויהס דיא קראָגע דיעזעס ריכס. אונד הנגע זיא אַן דער הארען פעסטע דעם היממעלס, אונד בלייבטען אַללע איינע שווערטער נעגען מיך, איך הראַנגע דורך איך הינדורך אונד ריסס זיא הערראַב. זיא אויף מיין הויפּט צו צעטאַנען. אבער נעגען אויהס שאַן דעם בודזעד-בלוטס געפאַלאַסטען, מיך יאַמעטס דיעזע בלוהענדע אויגזאַל, וועגען זיך דער פערדעדעליכע קרענע, דער אין פראַנק-ריך ווישהעט, איך אבער אויהדע געזעגענטען פלוהען וואַלצען זאָללטע, מיינע עעעלע פערגעהט, וועגען איך בעדענקע, וויא דיעזער נייע קאַמפּף ווערדערט דיא שטייטער פיר דיא כריס-טענהייט פעסטעלן אונד דיא הייליגע שאַאַדט ערהאַלטען דעם הארען דרוקק דעס עגיפטישען יאָבאָרעס פריינגעבען ווירדע. דאַרום קאָמטע איך צו אייך, אין איירע אייגען צו שווען, איך איירען רעכטאַאַסטיגען הערשער צו צייגען אונד אָהנע שווערד-שלאַג דען קאַמפּף צו ענדען, נאָך עהע ער בעגאַנגען האַט; דענן נכטס איזט יאַהאַנן אָהנע אייך, וועגען עס אויהס נכט גלעגענט. אייר פאַן דער באַהן דער הערע אונד טייע צו פעלדקקען, אויף וועלעגער אַך איך ערהאַלטען ווילל. נכט מיינע טוענגען פייע אויך מיך, וועגען אויהר מיר אייער אינטערזוכונג געלאַבט, יאָדדען וועגען דעם פרידע-דענס דיעזעס ריכעס, וועגען דער ערהאַלטונג אייערע ריכען שאַהדעט, וועגען דער פאַרהדיער אייערע וואָהלפאַהרט, פאָר אַללעס אבער וועגען דעם עווענען רוהמעס, דענן אויהר עע-לאַנגען זאָללט, וועגען איך אייך נעגען דען פיינד דער כריס-טענהייט פיהרע, דער נור נעזיכערט איזט, זאָ לאַנגע אונטער אונס דיא צווייפעראַאַטס הויזט אונד דיא קראַפט אונזערער אונטערנעהמונגען לאַהמט. ווירד דענן דיא בלוהדהיט נייע קאָפּ אונס ווייכען, דיא אונס ניכט ערקענגען לאַסטס, דאַס ווער אונס בין יעטצט מיט לעערען וואָרטען בעגעגענען? ווער העטטען דאַס קרייץ אַן אונזערע שולטערן אונד לאַסטען רוהיג אונזערע ברידער אום מאָרגענלאַנדע הינזוינרען!"

(פאָרזעטצונג פאָלגט.)

בריעפקאַסטען דער רעדאַקציאָן.

הערן ר׳ נרינפעלד אין קלויזענבורג: ווייר האַבען אויהרע זו׳ צוטרייט אַם זאַמסטאַג ערהאַלטען. דיא נעסטערן אָנגעזאַגט וואַר אונד הייטע דער טאָג דער עקספּעדיציאָן אונ-זערעס בלאַטעס איזט, קאָנן אין איהרער אַנגעלעגענהייט ערסט מאָרגען עטוואַס נעטהאַן ווערדען. — הערן ר׳ נראָם-מאַנן אין מעזיגאָ-זאַמבאָר: אויפרכטיגען דאַנק פיר איהרע פריינדליכע, ווירקליך נייסבריכע צושטייפען. — הערן מ׳ ווייסס אין האַטסעג: ווענדען זיא זיך נעפאַללענסט אַן דיא „עפעטער וואָלצעזיהל-נעזעלשאַפט אין בודאַפּעסט" דיא איהנען איינען אויספיהרליכען פריזקוראַנט צושיקקען ווירד.

— הערן פ׳ ווייסס אין קאַריקא: נין, דיעזע פירמא איזט נכט בחזקת הכשרות. — הערן א׳ שפּירא אין וואַראַנטי: דיא פריינדליכע אַנערקענונג אונד אויסמון-טערונג זייטענס אונזערער נ׳ אבאָנענטען בעייטעט אונס איממער פריידע; איהרע ווערטהע צושריפט יעדאָך איזט זאָ פאָלל אויפריכטיגער פריינדשאַפט, דאַס ווייר איהנען נאַנץ בע-זאָנדערס דאַנקען מיססען. — הערן עמאַנועל שטערוס אין באַראַהאַא: בעשאַרג ערהאַלטען. הערן ק׳ נעשיקקט.

נעהמען זיא אונזערן וואָרסטען דאַנק פיר איהרע נייטיג מיהע אונד פריינדליכע אויפמערקזאַמקייט. דאַס איזט דער איינציג ריכטיגע וועג. דער אַנערקענונגס פראַקטישען אויסדרוקק צו פערלייהען, זייען יעדער איינצעלנע אונזערער ביהערענען הערען אָבאָנענטען זיך דיא מיהע נעהמען וואָללטע, אויס זיינעם קרייזע אונס נור נאָך אַ ריינען אָבאָנענטען צוצו-פיהרען, דאַנן קאָמען ווייר אין דיא אַנגענעהמע לאַגע, דעם פאָן פיעלען יידען נעאייפערטען וואַנשען, דאַס אונזער בלאַטט טאַגליך ערשיינע, עגעשפּרעכען צו קאָנען. בעסטען נרוסס! — הערן נ׳ צ׳ נרינוואַלד אין מאַדאַראַסקאַ: וויא זיא אויס אונזערער פריישאַנ-נוממער עדזעהען קאָנען, וואָללען ווייר אויף דיא אַנערשפּאַרט ניכט מעהר רעפלעקטירען, דאַס איהרע אבזיכט איינע נוטע איזט, וואָללען ווייר נערנע צוגעשטעהען. — הערן ל׳ בערמאַנן אין דיא-שאַלא-מאָס: פיהער מיססען זיא אַם דעם פערגאַנגע איהרעס היימאַטס-שטאַאַטס טרעטען, מיט דער אוקונדע, דיא דיעזען אויסטרייטט בעשיינען, קאָנען זיא אויס דאַס אונגאַרישע בירגער-רעכט אַנזוזען. — הערן ר׳ לעפּפעל אין לייטשען: איהרע בייפאַללייגע קונדגעבונג האַט אונס הערצליכע פריידע בעריינט. — הערן ל׳ פאַנעל אין זוואַרדאָן: איהרע פראַנומעראַציאָן עגדעט אַם 15. אפּריל. דאַס נעווינטשט קאָנן אונזער דען „קלייגען אַנצייגען" אונזערעס בלאַטטעס ערשיינען, אונד קאָסטעט דיא אייגמאַליגע איינשאַלטונג 76 קרייצער. — דמבו״ם: תודה אין קץ על דברי ברכותיו אשר אצל לנו בטובו. עצתו הישרה הנהגו ולא נתן אזון קשבת להודיע. הן כל העם ראוים את הקולות, נשיאים ונשים ורוח אין. הוא הבטיח את קוראיו להביא „עגשהללונגען", אבל פתאום נתפך „לאוהב שלום" ובאמת אין כאן לא דובים ולא. יע׳ והוא

טעלעגראַממע.

בערלין, 19. מאַרץ. מאַן שפּריכט פאָן דער בערופונג וואַלדערזע עס צום נאַכפאָלגער קאַפּריווים אַלס רייכסקאַנצלער.

בערלין, 20. מאַרץ. רייכסקאַנצלער קאַ-פּריווי איזט אויף טעלעגראַפיש בערופונג דעם קאַיזערס צו דעמזעלבען נאַך הובערטוס-שטאָקק אַבגעריזט.

רייכענבאַך, 20. מאַרץ. דיא ראַזענ-בערגישע שפּינן-פאַבריק שטעהט אין פלאַממען. זעכסטויזענד פערזאָנען זינד בראָד-לאָז.

בודזעד-בלוטס געפאַלאַסטען, מיך יאַמעטס דיעזע בלוהענדע אויגזאַל, וועגען זיך דער פערדעדעליכע קרענע, דער אין פראַנק-ריך ווישהעט, איך אבער אויהדע געזעגענטען פלוהען וואַלצען זאָללטע, מיינע עעעלע פערגעהט, וועגען איך בעדענקע, וויא דיעזער נייע קאַמפּף ווערדערט דיא שטייטער פיר דיא כריס-טענהייט פעסטעלן אונד דיא הייליגע שאַאַדט ערהאַלטען דעם הארען דרוקק דעס עגיפטישען יאָבאָרעס פריינגעבען ווירדע. דאַרום קאָמטע איך צו אייך, אין איירע אייגען צו שווען, איך איירען רעכטאַאַסטיגען הערשער צו צייגען אונד אָהנע שווערד-שלאַג דען קאַמפּף צו ענדען, נאָך עהע ער בעגאַנגען האַט; דענן נכטס איזט יאַהאַנן אָהנע אייך, וועגען עס אויהס נכט גלעגענט. אייר פאָן דער באַהן דער הערע אונד טייע צו פעלדקקען, אויף וועלעגער אַך איך ערהאַלטען וויל. נכט מיינע טוענגען פייע אויך מיך, וועגען אויהר מיר אייער אינטערזוכונג געלאַבט, יאָדדען וועגען דעם פרידע-דענס דיעזעס ריכעס, וועגען דער ערהאַלטונג אייערע ריכען שאַהדעט, וועגען דער פאַרהדיער אייערע וואָהלפאַהרט, פאָר אַללעס אבער וועגען דעם עווענען רוהמעס, דענן אויהר עע-לאַנגען זאָללט, וועגען איך אייך נעגען דען פיינד דער כריס-טענהייט פיהרע, דער נור נעזיכערט איזט, זאָ לאַנגע אונטער אונס דיא צווייפעראַאַטס הויזט אונד דיא קראַפט אונזערער אונטערנעהמונגען לאַהמט. ווירד דענן דיא בלוהדהיט נייע קאָפּ אונס ווייכען, דיא אונס ניכט ערקענגען לאַסטס, דאַס ווער אונס בין יעטצט מיט לעערען וואָרטען בעגעגענען? ווער העטטען דאַס קרייץ אַן אונזערע שולטערן אונד לאַסטען רוהיג אונזערע ברידער אום מאָרגענלאַנדע הינזוינרען!"

(פאָרזעטצונג פאָלגט.)

איין דראָה - בריעף אַן ראָטהשילד.) וויא אויס פאַרז געמעלדעט ווירד, ער-הויעלט דער דאָרטיגע באַראָן ראָטהשילד איינען ניכט אונטערפרעטיגען בריעף, אין וועלכעס אויהס גע-דראָהט ווירד, דאַס מאַן זיינען פאַלאַסט דעמנאָכסט אין דיא לופט שפּרענגען וועדע.

(אַרמע פּערלאָבונג - רייכע האָכ-צייט). נעסטערן האָט אים איזר טעמפעל דער וויינערע לעאָפּאָלדשטאַדט ראַבבינער דר׳ נידע-מאַנן אַן איינעם גלוקליכען ברויטפאַאַרע דיא טרויאונג פאָלגלאָזען. דער ברייטינאַס איזט דער גע-וועזענע בוכהאַלטער נ׳ זאַכס. דיא ברוט הייססט רעמינע לאָש. צור צייט אויהרער פערלאָבונג וואַ-רען דיא ביידען ניכטס וועניגער אַלס דייך. דער בוכ-האַלטער זאַכס לעבטע פאָן זיינעם בעשיידענען נעהאַלט אונד לעבטע זיינע ברוט, טראָטץ איהר-רער אַרמוטה, מיט אויפריכטיגער טרייע. דאַס ברוט-פאַאַר נאַהס זיך פאָר, אונגעאַכטעט דער זעהר גע-רינגען פינאַנצייעלען מיטטעל, צו הייראַטהען אונד אין דער ליעבע ערזאַטץ פיר דיא אַרמוטה צו פינ-דען. אַם 14. דיעזעס מאָנאַטס קאַם דער בוכהאַל-טער אין אַינע טראַפּיק, אום ציגאַרען צו קויפען. דיא טראַפּיקאַנטין באָט איהס אין לאָז דער פראַ-גער אויסשטעללונגס-לאָטטעריע אַן אונד וואוסטע איהן דערראַט צו אויבערדעדן. אַלס ער עס שליעסלך אום 90 קרייצער קויפטע. אַם נאָכסטען טאָגע ער-זאַה זאַכס אום דער צייטונג. דאַס דיא נוממער זיי-נעס לאָזעס מיט דעם הויפּטטעפּפער פאָן הונדערט-טויזענד גולדען געצאָגען וואָרדע. ער פוהר זאָפאָרט נאַך פראַג, וואָ מאַן איהם ציינצינטויזענד באַארע גולדען אויסצאַהלטע. אַלס רייכער מאַנן קאַם ער נאַך וויינע צוריקק אונד מאַכטע נעסטערן האָצייט.

(פעסטונגס-מאַנאָווער.) דיא „מיליטאַר-צייטונג" מעלדעט, דאַס אים קאָמענדען האָמער נאָפּעדע מיליטאַרישע מאַנאָווער אין דער גאַליציישען שאַאַרע פיזעמישל שטאַטפינדען וועדען, אונד צוואַר אויך צור נאַכטצייט ביא עלעקטרישער בעלייכטונג.

(נייערליכע שטראַסענ-אונרוהען). האָבען אַם לעצטען פרייטאָג אין בערלין שטאַטגעפונדען, וואָ-ביא עס צו איינעם העפטיגען צוזאַמענשטאָס אַנזייטיגען דער פאָליציא אונד דען בעשאַפטונגסלאָזען אַרבייטערן קאַם. בערישטענע פאָליצייסטען שרייטען ענערגיש איין, אונד דא דער פאַבעל הארטנאָקקיג דען פאַלאַטין בעזוויסען וואָלליטע, הייבט דיא פאָליציא מיט פאַלאַכער קלענע איין, אָהדורך איין מאַנן אויס דער מענגע שווער פערוואונדעט וואָורדע. עס פאַנגען מעהרערע פערהאַפטונגען שאַטט.

(פיר איינען אונשולדיג פערא-ורטהיילטען.) דער יוסטיצ-מינינסטער בעל-

בודזעד-בלוטס געפאַלאַסטען, מיך יאַמעטס דיעזע בלוהענדע אויגזאַל, וועגען זיך דער פערדעדעליכע קרענע, דער אין פראַנק-ריך ווישהעט, איך אבער אויהדע געזעגענטען פלוהען וואַלצען זאָללטע, מיינע עעעלע פערגעהט, וועגען איך בעדענקע, וויא דיעזער נייע קאַמפּף ווערדערט דיא שטייטער פיר דיא כריס-טענהייט פעסטעלן אונד דיא הייליגע שאַאַדט ערהאַלטען דעם הארען דרוקק דעס עגיפטישען יאָבאָרעס פריינגעבען ווירדע. דאַרום קאָמטע איך צו אייך, אין איירע אייגען צו שווען, איך איירען רעכטאַאַסטיגען הערשער צו צייגען אונד אָהנע שווערד-שלאַג דען קאַמפּף צו ענדען, נאָך עהע ער בעגאַנגען האַט; דענן נכטס איזט יאַהאַנן אָהנע אייך, וועגען עס אויהס נכט גלעגענט. אייר פאָן דער באַהן דער הערע אונד טייע צו פעלדקקען, אויף וועלעגער אַך איך ערהאַלטען וויל. נכט מיינע טוענגען פייע אויך מיך, וועגען אויהר מיר אייער אינטערזוכונג געלאַבט, יאָדדען וועגען דעם פרידע-דענס דיעזעס ריכעס, וועגען דער ערהאַלטונג אייערע ריכען שאַהדעט, וועגען דער פאַרהדיער אייערע וואָהלפאַהרט, פאָר אַללעס אבער וועגען דעם עווענען רוהמעס, דענן אויהר עע-לאַנגען זאָללט, וועגען איך אייך נעגען דען פיינד דער כריס-טענהייט פיהרע, דער נור נעזיכערט איזט, זאָ לאַנגע אונטער אונס דיא צווייפעראַאַטס הויזט אונד דיא קראַפט אונזערער אונטערנעהמונגען לאַהמט. ווירד דענן דיא בלוהדהיט נייע קאָפּ אונס ווייכען, דיא אונס ניכט ערקענגען לאַסטס, דאַס ווער אונס בין יעטצט מיט לעערען וואָרטען בעגעגענען? ווער העטטען דאַס קרייץ אַן אונזערע שולטערן אונד לאַסטען רוהיג אונזערע ברידער אום מאָרגענלאַנדע הינזוינרען!"

(פאָרזעטצונג פאָלגט.)

„אָבער איזט ער מיין געביעטער נכט." ענטגעגנעטע בינאָט קעקק, „אונד דיא אומשטאַנדע, דיא דען פיינדען פע-אַלאַסטען, אום דיא צושטיממונג דער ענגלישען עדלען צו זייער איינסטיגען טהאַהן-בעשטיגונג צו ווערבען, גרבען עדעדע דאַס רעכט, פייא צו איינסעיר, וואָס דער פרייס טהון מוסס, דעם ער ווילליג הולדיגען זאָלל.

„פיהרט איהר דיא ווערזאַכע נעגנס מיך, פע-ווענגער? פוהר ריכאַרד נלזהונג אויף. „מיינע אויהר, ווייל איך מיך שאַאַפאָלל וויא איין דיעב אין דיעזעס ריך איז-שליעסען מוסטע. דעסען געבאָרענער הערר איך בין, דאַס איך אָרנע אויהדע עלזהבינסס נכט וואַגען ווערדע. דיא הארד האַאַך איסבעשטעקקען? מיר וואָלטט אויהר פאַרשיעבען, וואָס איך טהון מוס, אום מיך צו נעפאַללען? שטעבעע איך דענן נאַך איינעם בייפאַלל? האַסטעס מיך, פינדעט מיך אַן קרישט דיא שאַהנע ווידער מיך. אבער גערעכען מוסטס אויהר מיר, דענן איך בין איינער הערר! אויהר האַבט נכט דיא וואַהל צווישען מיר אונד יאָהאַנן; דער אויהר איין עבעגעל אונד דעם שאַרעס שולדיג, דער אויך נור שווענקט. אָב מיר זיינע טריע געבוהרט. אויהס פיעלליכט נאָך איינער אין דיעזעס קרייזע, דער אין זיינעם הערצען דענקט, וואָס דיעזער אבערמיטהיגע נאַה זיך נכט צו איינסעיר ענט-בלאַדעטע, זאָ פערנעהמט מיך אַללע אונד נעבט דיא שאַאַלצע אויבערלוזונג אויף. נכט אום פיר מיך צו ווערבען אונד מיר איינע נוטסט צו ערשטיכעלן, בין איך הויער. מיין אויהס דיא קראָגע דיעזעס ריכס. אונד הנגע זיא אַן דער הארען פעסטע דעם היממעלס, אונד בלייבטען אַללע איינע שווערטער נעגען מיך, איך הראַנגע דורך איך הינדורך אונד ריסס זיא הערראַב. זיא אויף מיין הויפּט צו צעטאַנען. אבער נעגען אויהס שאַן דעם

פאללע פאן ענגען הערדען, וועלכע צוויר גזעטצ-ליד ניכט בעשטראפט ווערדען לאנגען, דיא אבער טראטצדעם רויבען.

דער פארזיטצענדע ליעס זיך הויב-רוף דאס סטענאגראפישע פראטאקאלל פארלעגען אונד זאגטע: איך האבע מיינען אדרען ניכט גע-בריוט אונד דעסוועגען אונס פראטאקאלל איינזיכט גענאמען. איך רופע דען רעדנער צור ארדנונג. עס איזט אינע בעלאנגטע טראטזאכע, דאס אנטער דען ערסטען שפעניערען פיר דיא ארבייטבלאזען איך זיינע מאיעסטאט דער קאיזער וואר.

נאך דיעזען ווארטען בראך איין ריעזיגע-שטורם לאז. שטיינער שריע: „דאס איזט אינע יידישע דענונצאציאן!“ איך האבע גיעמאלט אן דיא געדאנ-ליכטע פערזאן דעם פאריזטעגענדען אונד נור דיא יידישען גראם-קאפיטאליסטען אים אוינע געדאכט אויך דיא אכרינען אנט-סע-מיטען לארמטען דורכאיינאנדער. מאנכע פאן איה-נען שריען דעם פארזיטצענדען צו: „אידר זייד אללע יודען, געדאט אללע נאך יעריזאלעם“ — אנט-סע-מיט לוענער ערקלארטע: „עס איזט עטוואס אונערהערטעס, איינעם פאן מיינער פארטייא אלכע בעשולדיגען געגען דען לאיזער צוצומוטען. דיא גאנצע פארטייא איזט לאיזער-טרייא.“

נאכדעם דיא רודע דערגיטשעללט וואר ער-מאנטע דער פארזיטצענדע דיא אנט-סעמיטען, דאך עגדלך איינמאל אידרע געשאפקלאזען איס-פאללע געגען דיא יודען אינצישטעללען.

„איך האבע גיעמאלט אן דיא געדיילנטע פערזאן דעם לאיזערס געדאכט.“ דעזער איריטום, דער דעם הערען שטינער אים פייער-איפער עגט-שליפפטע, קענגצייכנעט אללע אנטי-סעמיטען אין וויען. קיינער פאן אידען דענקט יעמאלס אן דיא געדיילנטע פערזאן דעם לאיזערס; זאכטס וואהרען זיא ניכט דאס, וואס זיא זונד. איינע פארטייא, דיא „לאיזער-טרייא“ איזט, טרעטט ניכט מיט געמיינען לינען אונד מיט איינעם אן אנארכיסמוס שטרייפענ-דען פראגראממע אויף. אין דער ליכטע דער שפעג-דער פיר דיא ארבייטסלאזען פינדעט מאן זא פיעלע יודען מיט זא בעדייטענדען בעטראנען, דאס מאן גלויבען קאנגטע, דאס ווערדע דיא אנטי-סעמיטען פיר איינינג צייט שטומם מאכען. אבער דיעזע הער-רען זונד אונפערבעסעללך, דיא פערלימדונג איזט אידר עלעמענט אונד דאכיא דאכען זיא נאך דיא שטיין אידרע „לאיזער-טרייא“ צו בעמאנען!

מאנעס-ניאיגקייטען.

זיינע מאיעסטאט דער קאניג וויזד אם דאנגערסטאג, דען 9. מארץ אין דער לא-נגלוכען בורג צו אפען אודיענצען ערטהיילען.

שפענדע דעם קאנינס. זיינע מאיעסטאט דער קאנינ האט פיר דען פעסטער איזראליטישען פריזיעג-פעראין דען בעטראג פאן 100 גולדען צו שפענדען גערוהט.

גראף יוליוס אנדראשי דער אבגעאָרדנעטע דעם הויפטשטאדטישען זעכסטען בעצירקעס „דאהרעיעטעגעשטאט“, מעלדעטע זיך אם פרייטאג אין דער זייסטאמאס-זיטצונג צום וואהרע אונד בענאגען אין זיינער רעדע דען שטאנדפונקט דער ליבעראלען פארטייא געגענגאבער אפפאנ אוים-איינאנדערצוזעטצען, אלס ער פלאטצלך שפראכ-לאז וואהרדע. טראטען אללער אנשטרענגונג קאנג-טע ער ניכט וויטער שפרעכען; ער גריפף נאך דער שטירן אונד פיעל אויף זיינען זיטץ צוריקק. פאן אל-לען זייטען איילטען דיא אבגעאָרדנעטען הערביא אונד דער פראזידענט מוסטע דיא זיטצונג אויפדע-בען. נאך וויעדער-אויפנאהמע דערזיעלבען ערבאט זיך דער רעדנער אונטער אלגעמיינען בעוועגונגען אונד ווארנד אינער רעדע אונוראדל אונד וויאנדרד אונד דאס דעם בריוטער דעם גראפען טהעאדאר, פאר ניכט לאנגער צייט דאזוועלבע פאסירטע.

דער פערציכט מילאנס. דאס ארמעע-פעראדענונגס-בלאטט בריינגט דאס אללער-האכסטע בעפעהל-שרייבען דעם קאיזער- קאנגס פאנגיזעע, וויאנאך מיט בעצוג אויף דיא פערציכט-לייסטונג דעם עקס-קאנגס מילאן דאס אנפאנטערע-רעגימענט מילאן I קאנג פאן סערבינען נום 7 ביז אויף ווייטערעס אדנע אינדאכבער בלייבט.

צווייא צירקולארע. דאס ציר-קולאר דעם הערען אבער-ראבבינערס פאן פרעס-בורג אזט אין דער יינגסטען נוממער דעם »Zsidó Hiradó« אין אונגארישער איבערזיעטצונג ערשיינען. ווער זיך דיא מיהע ניממט, דען אריינגאל-טעקסט דעם רונדשרייבענס מיט דער אונגארישען איבער-זעטצונג געגייא צו פערגלייכען, ווירד דיעזע אלס איינע וויר-לרך מייסטערהافטע בעוואונדערן. דאס

פאיללעטאן.

פאר 700 יאהרען.

(היסטאָרישער ראמאן אים דעם ענדע דעם צוואלפטען יאהרהונדערטס.*)

(12. פאָרטזעטצונג.)

נאך איינער פיזע פזהר פרינץ ריכארד פארט:

„דאך איך זאגע אייך ניכטס נייעס, איך ענטהיללע אייך ניכטס, וואס דער זאך אם לעבענסטען אללער זיעלע פערבארגען; איך פאססע נור צוזאמען, וואס איך ערהאלטען מוסטע, אונד וואס מעהר איזט, אלס וואס איין מענש ער-טראגען אבער וואיטס בעגיגען אויך? לאססט מיך צוערסט פאן מיינער מוטטער שפרעכען! אָ, מיינע מוטטער! וואהרום ענדעט דער קאנג ניכט אידרע ענגע האפט? דייא יאהרע זינד עס גוט, דא שיען ער איהר פערזאהנונג, דא בראכטע ער זיא אויס ענגלאנד אונד פארדערטע מיך אויף, איהר דיא גראפשאפט פאאטז אבצוטרעטען. דאס לאנד וואר מיין, דיא אנשפרוכ מיינער מוטטער וואהרען מיר איבערטראגען, אונד דאס פערלאנגען וואר ניכט גערעכט. דא צייגטע אויך, דאס איך דיא פפליכטען דעם זאהנעס קענגע, אונד נאנץ פאן דער פריידע איבער דיא פעראייניגונג מיינער עלטערן ערפללט, אפפערטע איך נערן דאס שאנץ געביעט. דאך קוים האטטע

*) נייא איינטרעטענדען אבאנגענטען ווירד, אויף פערלאנגען, דער אבאנד דיעזעס שאפגענדען ראמאנס גראטיס צוגעזענדעט.

דער קאנג זיינען צוטיעק עررייכט. אלס ער דיא מאפקע דער פיינדליכקייט אבזוארף אונד מיינע מוטטער אין אידרען קע-קע צוריקקפיהרטע, יא, עס איזט נעווייס, ער האט דיא שיהנונג פאן איהר נאכגעזוכט, אונד וואהרום? אָ, דאס איך עס זאגען מוס, דאס איך זיינע שאנדע אונד דיא מיינע פערקוי-דען מוס: ער לעבע מיינע בריוט, אדעל-הייד, פרינצעססין פאן פראנקרייך! אונטער וועלכעס פאר-וואנדע האלט ער זיא פאן מיר פערן? וואָ איזט זיא? אויף וועלכעס זייגער שלאפטער פערבירגט ער זיא פאר מיר אונד פאר איהרעס ברודער? פערגעבענס האט פיליפפ אויגוסט דאריין געדרונגען, דאס מיינע בריוט מיר איבערגעגען אונד פערמאהלט ווירדע, פערגעבענס האט איהם דער פאפסט מיט זיינעם באנן גערעדאהט, זיינען ער מיר לאנגער דיא פערלאבטע פארענטהיעלטע; ער וואוסט אידרען פארדערונגען וויא מיינען קינדליכען ביטטען אויסצו-וויכען. ער האט אללעס אנגעזוינדעט, מיך פאן דעם קאנגע פאן פראנקרייך צו טרענגען; זיין גבאט דיעף מיך פאן אפרייז אב, אונד גע-הארזאם פיינטע איך מיך. דאך וועדער נעהארזאם נאך ערגע-בונג מיינדערטען זיינען ארזאהען געגען מיך, אונד ערדע זיינער מאסטרגעגלן בעוויזיזם, דאס ער מיר דען טהראן צו נונסטען מיינעס ברודערס יאהאנן ענטצייהען ו